

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

V prevdarek.

—n. Odkritosrčno povem, da še nisem čital nasveta, bi bi bil večje važnosti za narod, kot je on v „Slov. Nar.“ nedeljskem listu, v katerem kliče pisec vse rodoljube k skupnemu delovanju, da bi se ljudstvo vspelo do blagostanja. Kajti kakor posamezen človek hira v dušnem oziru, ako mu primanjkuje vsakdanjega kruha, tako se pogreza v apatijo in letargijo tudi cel narod, ako se ga začne z neusmiljeno roko oklepiti revščina. Če pa hočemo, da bi bilo naše delo uspešno, moramo najti najprej pravi vir vse naše gmotne bede, ker, ko bi le odtoké mašili, bili bi drugi Sisifovi.

Vir vse nesreče je kapitalizem s svojim načelom laissez faire, laissez aller. Prikazal se je ko studenec pred nekoliko stoletji in zdaj je narastel in se spremenil v hudournik, ki je poplaval uže cele družine, ki spodkopava mogočne države in ki je s svojim pogubnim soparjem okužil vse osnove.

V čem pa obstoji kapitalizem?

Vrednosti, ki se navadno v denarji izraža, se je ločila od blaga in denarja, se je jela pripisovati produktivna moč. Kapitalist izdaje denar, z njim se kupuje blago, pa ne zaradi blaga, ampak da se s prodavanjem blaga dobiva več denarja, ali krajše, kapitalist izdaje denar, da si z njim pridobiva več denarja; on si misli, da je dosega največjega čistega dobička največja sreča za državo in društvo (če se sploh sme govoriti o pravem društvu) in tedaj se morajo odstraniti tudi vse zapreke, ki ovirajo dosegi tega najvišjega smotra! Ker je najvišji smoter tak, potem tudi zdanje narodno gospodarstvo ne more pripoznati družih

zakonov, nego one, ki jih naklada absolutno prosta konkurenca. Pasti so morale zategadelj stare obrtne in colne meje in razglasila se je nepogojna trgovinska in obrtna svoboda.

S tem se je začel mej obrtniki boj za obstanek, v katerem nikdar ne vlada pravica, ampak le moč, in kdor je močan, to je, kdor ima denar, kredit in tehnično izomikano osobje na razpolaganje, sme uničiti in tudi res uniči slabšega. Kdo more kaj bogatinu, ki je o kacej uimi dal kmetu nekoliko denarja, če čez nekoliko let reši kmeta strahu, da bi mu še kdaj kaka uima mogla škodovati? Nihče mu nič ne more, ker mu pomaga železni zakon!

Tako se na jednej strani skuplja kapital, na drugej pa širi proletarijat, in to nasprotje se bode zmerom bolj ostrilo, tako dolgo, dokler se zistem ne spremeni, dokler država in društvo ne pripoznata, da kopičenje blaga, oziroma denarja nij smoter, temveč le sredstvo k smotru, dokler ne začneta čestiti človekove veljave v njega visokem poklicu.

Ko se je nekdanje društvo zavedalo svojega poklica, je bilo tudi vsako delo z državljansko in politično častjo ozaljšano, posestvo je bilo združeno z družino, vsak stan je imel zagotovljeno delo in zaslužek in ker je bil socialni življenj tesno zvezan s političnim, je bil tudi vsak proletarijat nemogoč. In ako se je primerilo, da kacemu revežu njegov stan ali njegova družina nij mogla ali nij hotela pomagati, pomagali so mu usmiljeni zavodi. Se vé, ta organizacija je bila tudi pomanjkljiva in nihče bi je ne hotel oživiti, ker bi ne bila primerna zdanjim razmeram, ali načelo, na katerem je stala, mora ostati, dokler ostane človeštvo, in

to načelo mora biti temelj vsake prave prihodnje organizacije.

Človek je socialno bitje in le v društvu more doseči svoj smoter, tedaj si mora zmirom v svesti biti svoje zgodovinske kontinuitete ter mora za društvo delovati. A kapitalizem ne pripozna ni društva ni družine, on vidi individuve, ki imajo toliko veljave, kolikor moči v denarji ali rokah. Vodilo mu je: laissez faire, laissez aller, ali po domače: ti si prost in nikakor ne navezan na društvo, nikdo ti ne more braniti, če hočeš s konkurenco uničiti stotino trgovcev, lahko se poslužiš ugodne konjunktore ter si zbereš tisoč delavcev, katere vse v pol leta lahko spet spodiš; nihče ti ne more braniti, če hočeš ne le sebi, ampak tudi družini zapraviti imenje ter se pri prvem podvzetniku zapisati za roba.

Gotovo najbolj je kapitalizem škodoval s tem, da je razjedel stan, ki je, dokler je čvrst, podlaga in garancija narodnega napredovanja in blagostanja, namreč kmetijski stan. Kmet je navezan na družino in družina na zemljišče. Brez teh dveh zvez si kmeta še misliti ne moreš, a baš naš kapitalistični vek je odpravil obe te zvezi in tedaj de jure nemamo več kmeta, akopram jih imamo, hvala Bogu, de facto še precej. Po zakonu imajo vsi otroci jednake pravice do očetovega imenja in vsak s svojim deležem lahko naredi, kar hoče, ne oziraje se na druge ude družine. To je on moralno in ekonomično pogubni zakon, kateremu se imamo zahvaliti za ves slovenski pavperizem in proletarijat.

Poglejmo, kako se navadno godi. Oče umrje brez oporoke, njega imenje, je n. pr. vredno tri tisoči in to si zdaj razdele otroci.

Listek.

Pravična in resnična pisma spectabilisova.

XX.

Gospodičina! Mislim in dozdeva se mi, da sem Vam uže zadosti povedal pravičnega in resničnega, pa ker mora biti vsake stvari jedenkrat konec, naj bo konec tudi mojih pisem.

Če nisem storil vselej svoje dolžnosti, t. j. če Vam nisem mogel z vsakim pismom izvesti prijazen nasmeh, kaj morem zato? Srce moje nij nič krivo, reka moja desnica bi tudi bila pisala kaj boljšega in pero tudi, nego moj duh, ta je tako trmast in neokrotan, da me je zapeljal včasih predaleč in je celo zakrivil, da mi je spodrknilo jedenkrat, ali sem se itak zopet pobral in se postavil v prejšnje stanje, kakor pravijo juristi.

Zdaj se bom suspendiral malo in oddah-

nil, zbiral bom novih močij, in kadar bom zopet imel kaj povedati, Vam bom vse povedal, saj veste, da ne molčim rad, čeravno bi bilo včasih dosti pametnejše molčati nego govoriti.

Tudi iz oportunistva bom zdaj molčal nekaj časa, ker se zemlja nekako maje pod menoj in ker nobeden spectabilis ne sme govoriti, kadar, kar in kakor bi sam hotel, ampak ravnati se mora po raznih okolnostih in čakati tudi, dokler pride na vrsto in pa paziti mora, kaj misli govoriti, če sploh sme povedati katero pravično in resnično.

Če Vam bode dolg čas po meni, hočem reči, po mojih pismih, mi bode to najlepša nagrada za ves trud, katerega sem imel nekoliko, če tudi ne preveč; ako Vam ne bode dolg čas, je to znamenje, da so bila moja pisma zares „neslana“, kakor mi je bil povedal lani neki dopisnik ali kaj je bil, od Drave v „Slovenci“, ko je bil široko odprl svoja usta ter je slavo pel nekemu dopisu iz Amerike.

Kar se soli tiče, je prav prodaje soli v

avstro-ogrskej državi „monopol“, in ker ravno pri nas nekateri ljudje mislijo, da imajo monopol za to ali ono reč, se nisem hotel kregati z njimi, ampak tiho sem bil in solil sem svoja pisma po mogočosti s svojo lastno limitno soljo, kolikor sem je zmoget, in še o sreči je treba govoriti, da nisem preveč zasolil jednega ali drugzega pisma, kar bi tudi mogel storiti vaš spectabilis, to mu verjemite spectabilisu, ki nikoli ne laže za denar, k večjemu pové zastoj katero ne čisto pravično in resnično, kar se pa vsakemu človeku prigoditi more, ne da bi ravno delal dolozno t. j. s hudobnim namenom ali „mala fide“.

V spectablarskem jeziku znamenje „mala fides“ hudobno vero, in vsled tega znamenje, „bona fides“ dobro vero, toliko latinščine je, mislim, lahko razumeti, in vsled tega, če sem pisal „bona fide“ t. j. v dobri veri, da koristim kaj, niti nisem mogel pisati „mala fide“, kar je povsem jasna stvar, katerej nij treba daljnega komentara.

Ako si razdele zemljišče, manjka vsacemu ali polja ali trave ali drv ali stelje, dva nemata nič gospodarskega poslopja in vsi trije so gotovo brez delavcev. Da bi se vsi trije gospodarji ohranili, še misliti nij. Ako bi bil ta oče jednemu sinu izročil imenje s pogojem, da ostalima otrokoma izplača polovico vrednosti imenja, tedaj 1500 gld., potem bi si umen in priden sin ohranil očetovo posestvo, ali on bi bil samo dninar. Posestvo bi bilo sicer njegovo ali vrednosti posestva bi bile v rokah onega, ki mu je posodil 1500 gld., kajti zemljišča navadno ne donajajo čez tri odstotke, tedaj v tem slučaju 90 gld., a obresti od dolga bi plačeval po 6 %, tedaj tudi 90 gld. Saj pa priženi! O pač priženi kaci 5 ali 6 sto, a to se ume za visoko „procento“, poroko, malo popravo gospodarskega poslopja in za živež starišem. Pravi revež je tedaj gospodar, še večja reveža sta pa otroka, ki sta doto dobila, kajti navadno denar takim ljudem, ki ne mislijo za dve leti naprej, zgine kot kafra in poznam jih več, ki so svojo doto prodali krčmarju za dve tretjini in se ve tudi ti dve tretjini krčmarju pustili. Večinoma se pa fantje, ko uže polovico dote zapravijo, poženi, kaj pa da na roke, in statistika nam čez deset let pokaže, da se je ljudstvo v tem in tem kraju za toliko in toliko odstotkov pomnožilo, a pametni možje bi vedeli povedati, da se je revščina, tatvina, demoralizacija in sploh proletarijat pomnožil še za nekoliko odstotkov več. Ko bi se naše kmetско ljudstvo pomnožilo kje za toliko odstotkov, kot ljudstvo cvetočega trgovskega mesta, bi to nikakor ne bilo veselo, kajti rabi se uže vsa kulturna zemlja in le počasi se da toliko obdelati, da bi se na istem prostoru živili štirje ljudje, kjer so se prej trije; a niti ta proces ne traja dolgo in kmetско ljudstvo ostaja v istem številu, če še ne upada. To se nam dobro predočuje na Kranjskem. Na Gorenjskem se je prebivalstvo v zadnjih desetih letih prav neznatno pomnožilo, in ravno na Gorenjskem so razmeroma najbolj trdni kmetje, in uradni list nijma od tod veliko očitnih dražb zaznamovanih. Pomnožile so se pač Domžale za tretjino, a ne s kmeti, ampak s fabriškimi delavci. Nasproti sta mi pa znani dve veliki, popolnem kmetски župi, v katerih je bilo lani in letos na 100 umrlih, 150 rojenih, in zato je tudi revščina uže zdaj ob novini taka, da se Bogu usmili.

Kmetom se je reklo 1848. leta: zdaj ste prosti grofovske tlake, zdaj ste sami svoji go-

spodje, svoje zemljišče lahko zadolžite, razdelite in prodaste. Ta svet so ubogali, in če so prej nekaj dni delali tlako grofu, jo zdaj delajo celo leto kapitalistu. In kakor je bilo potrebno, da se je tlaka odkupila, tako in še veliko bolj bi bilo potrebno, da bi se, kakor svetuje ekonom Vogelsang, polagoma odkupil tudi dolg; tako bi si ubožani pridni gospodarji kmalu opomogli.

Pred vsem je pa treba zakona, ki bi prepovedoval nespametno deljenje zemljišč, in določil, do katere stopinje se smejo zemljišča zadolžiti. V Ameriki more kmet zadolžiti samo „fundus instructus“, in „Vaterlandov“ dopisnik, ki se udeležuje zdaj ameriške ekonomične ekspedicije, pravi, da kmetje, katerim je v Evropi komaj petina nekdanjega imenja ostala, postanejo v Ameriki zopet pravi konservativni kmetje, ki z ono tradicionalno ljubeznijo obdelujejo zemljo, kakor nekdanj njih oče v Evropi, in po pravici sklepa, da kmetje ne potrebujejo nobene podpore od države, treba je samo, da jim zakoni ne nasprotujejo.

Odstraniti se morajo tedaj škodljivi zakoni in zato je pisec nedeljskega članka najboljšo pot ukrenil, da se je obrnil do naših državnih in deželnih poslancev, ki bi se pred odpretem deželnega zbora imeli posvetovati z družimi rodoljubi, kako se da pomagati našemu kmetu.

Naši poslanci gotovo ne bodo v tem oziru ostali osamljeni, kajti tudi v družih deželah naše carevine imajo iste težnje. Tako je predarlski deželni odbor vlani trem odbornikom naročil, da naj se dobro informirajo o kmetskem položaju in ta pododbor je sklenil posvetovati se s strokovnjaki iz vseh okrajev. Prvi okrajni shod je bil letos 19. julija v Eggu; bilo je navzočih 90 mož, ki so se kaci sedem ur razgovarjali. Kar so zaključili, naj tu priobčim, ker se mi tako važno zdi, da bi tudi našemu posvetovanju bolj ali manj moglo služiti v vodilo. Oni terjajo:

1. zakon, ki bi kmeta otel absolutne moči kapitala ter ga obvaroval popolnega razvlaščenja;
2. spremembo dedinskih zakov glede kmetских posestev, da bi se z zadrževanjem zemljišnega zadolževanja zopet uvela absolutno potrebna nastanjenost kmetskega stanu;
3. omejenje zdanje prevladujoče moči kapitala s tem, da bi se reformirali postoječi zakoni primerno natori zemljišča in tako osigural obstanek kmetskega stanu, oziroma, da

bi se uveli posebni zakoni o zemljiščnem zadolževanju;

4. poostrenje uže postoječih zakonov o deljivosti zemljišča v obrambo kmetских občin;

5. komasacijski zakon, da bi se lažje in uspešneje kmetovalo z arondiranjem kmetских zemljišč;

6. občinski ali okrajni izbrani sedi, ki bi imeli v zemljiščnih prepirih do dobrega določati brez vseh advokatov;

7. spremembe v eksekucijskem postopanju, da bi se ceneje in prosteje in zraven tudi hitreje in uspešneje vršilo;

8. spremembo konkurznega reda, da bi ne bil tako zamotan in da bi imel boljšo garancijo proti nepoštehim postopkom;

9. hitreje in ceneje obravnavanje zapuščin po smrti, katero naj bi vodili zaupni možje, ki se imajo v občinah nastaviti kot sodni pravdniki;

10. znižanje pristojbin pri kmetских posestev izročanju v last na jeden odstotek k večjemu;

11. da se mora uvesti zemljiščna knjiga, naj se spremeni zemljišnoknjižni zakon tako, da se bode pravica legalizovanja izročila občinskimi organom;

12. strogo izvrševanje oziroma poostrenje oderuškega zakona v varstvo kmetskega ljudstva;

13. da bi menjice smeli podpisovati samo protokolirani trgovci;

14. da bi se krčmarska pravica oddajala le z občinskimi privoljenjem;

15. reformo ljudskega šolstva z zopetnim uvedenjem verske šole; mestu sedmega in osmega šolskega leta naj bode nedeljska šola in občine naj imajo zopet pravico nastavljati učitelje.

To so terjatve vrlih nemških mož in te morajo biti tudi naše, v kolikor se prilegajo našim razmeram. Če se nam te ali jednake terjatve spolnijo, potem dobode družina zopet svojo izvirno veljavo, kapitalizem je uničen in naše kmetско ljudstvo rešeno. Skrbimo za kmeta in skrbeli smo za ves narod, kajti Slovenci, so kakor večinoma vsi Slovanje, poljedelski narod, mej katerim živé obrtniki, ki se s kmetom veselé ali pa jokajo.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 27. avgusta.

Kjer se le pokaže najmanjša priložnost, da je mogoče zabavljati na Slovane, koj so naši

Navdaja me torej zavest, da sem storil nekaj dobrega dela in čisto nič hudobnega, ker nijsem imel namena hudobnega kaj storiti; sicer pravijo juristi, da tist hudobni kriminalni dolus včasih v samem dejanji leži, in potem, ko bi hudobni namen zares uže sam po sebi tičal v mojih pismih, bi pač slaba bila za me in težka odgovornost bi me čakala pred sodnim stolom zgodovine slovenskega slovstva.

Moj namen, dober ali hudoben, to mi je zdaj vse jedno, je bil: kratkočasiti po mogočnosti naš nežni spol, naše slovenske gospodičine in gospé in kratkočasil sem jih zares razen jedne gospé, katera se nikakor nij hotela dati kratkočasiti od mene, ampak celó razjezila se je bila. Zdaj se bo tudi ona morala potolažiti in umiriti, ker bomo Slovenci v prihodnjem meseci septembru, ko se snide kranjski deželni zbor, morali vse pozabiti, kar je dozdej bilo. (Tako nam je te dni vsaj nasvetoval dopisnik G. z Notranjskega.)

Ker se mi je tudi prikazal zamenik

„pod kostanjem“, ki vas bo odslej vodil po gladkih, s hladilno senco obrobjenih stezicah svojih kratkočasnih pisem, bodem jaz čisto mirno počival za časa svoje suspenzije, a kadar pride zopet na me vrsta, se bom zdramil in bom začel, poklican ali nepoklican, tega še ne vem, pomagati besede delati iz črnih kapljic nahajajočih se na jeklenem peresu. Preostaje mi le še najtežja naloga, katere sem se uže dolgo bal, namreč, posloviti se od vas gospodičina!

Kdor je žalosten, nema besed, ampak solze rosijo blede lice človeka, ki je zares žalosten. Jaz sem danes zares žalosten, verjemite mi, prosim vas, tako žalosten, da ne zmorem lepe besede za slovó; solzo bi sicer zmogel katero, ali pravična in resnična solza se ne da postaviti na papir, niti bi mi kdo verjel, da se jočem slovo jemaje od vas, in vender mi je tako tesno tesno pri srci! Kaj mi je torej začeti brez potrebnih lepih besed?

Zapel bom jedno na tihem, v mislih samo,

ne na glas, jedno tako pesen, ki se poje ob žalostnih urah daleč doli v Sloveniji, tam, kjer ljudje popevajo v nadlogah in topijo srečno bolezen v tožnih popevkih.

Tavna noči, tavana noči, puna ti si mraka,
Još punija, još punija, moje srce jada.
Jad jadnjem, jad jadnjem, nikom nekaznjem
Nemam majke, nemam majke, da joj se potužim
Nit sestrice, nit sestrice, da joj jade kažem
Jednu samo, jednu samo nadaleku dragu:

Stoj! Pesen še nij pri konci, ampak vsega vam ne povem, ker zdaj pride nekaj zaljubljenega, kar pa, ne zamerite, če nij za vas.

Svršujem svoje epistole želeč, da vas na potovanji skozi življenje spremlja vedno jasno smehajoče se solnčice, da vam ostane neznana vsaka nevihta, da ne okusite nikdar grenke soli ljudske hudobije! Tudi vas prosim, da me ohranite v blagem spominu!

Vaš pravični in resnični

Spectabilis.

avstrijski **ustavoverci** pripravljeni; kakor požrešni krokarji obirajo to priliko in kričijo v svet: Bojte se Slovanov, križajte jih, da vas ne poplave. Ko so se raznesli neki temni glasovi, da Rusija pošilja svoje rublje za agitacijo mej ogrske Slovane, takoj so bili liberalni listi tako prijazni, da so Magjare jeli poučevati, kako naj zaduše nevarno slovansko kačo, takoj so jeli klicati ves svet proti Rusiji. Može pa so se jako zmotili! Njihovo poučevanje nij našlo prave adrese, Magjari jim nijso hvaležni za njihov trud. „Ellenör“ stopil je prav odločno na noge, avstrijskim ustavovercem pove kratko in jasno, da se njim ne treba brigati za Magjare, da jim tudi ne preti nobedna nevarnost od slovanske strani. Drugače pa je v Avstriji (Cislajtaniji), pravi „Ellenör“, kjer se morajo Nemci boriti z mogočno inteligencijo. To pa je jako zbudilo „superiorne“ ustavoverce, da si upa namreč Magjari govoriti, da imajo opraviti oni z mogočnim političnim faktorjem. Zdaj kar divjajo in malo da jeze sami sebe ne vjedo, kakor škorpion sredi žerjavice.

Vnanje države.

O zvezi **Italije** z Avstrijo in Nemčijo, piše „Temps“ in pravi, da bi to pomenilo, da se Italija odpoveduje vsem pravicam do Tirolske, Istre in Albanije, da vsako nasprotovanje proti Avstriji glede Salonikov opusti in svoje bolne potrebe po povečanju zamenja z sicer nepotrebnimi garancijami, ki bi se dale njenimi zdanjimi posestim, katerih nihče ne napada. „Temps“ se veseli take zveze, ker bi potem bila Italija zavezana, da se mirno obnaša in opusti rovanje.

V **Albaniji** je ljudstvo zopet nemirno, ker hoče Derviš paša albanske rodove prisiliti, da bi oni vstopili kot vojaki. Prebivalci mej Rjeko in Djakovo so se vzdignili proti dvema bataljonoma oboroženih nizamov, katere je Derviš paša poslal, da bi Albance prisilili v vojaško dolžnost; Albanci so prepodili nizame in jim vzeli jedno tovarno živino. Preko Skutarija se čujejo glasovi, da se v Albaniji deluje na to, da bi postala dežela avtonomna pod nadvladavstvom turškim, volila pa da bi si sama krščanskega guvernerja.

Volitve v **Franciji** so končane, zdaj nastaja vprašanje, kdo bode prevzel „glavno ulogo“, ali se bode ustanovilo ministerstvo Gambettino. „Paris“ piše: Govori se, da Gambetta ne more več odbiti vlada; Gambetta bode primoran, vlado prevzeti; Gambetta je na steno pritisnen, on bode zdaj vendar moral prevzeti vlado. Izvrstno, kdo pa mu je kdaj ponudil vladarstvo. V treh mesecih bodo zopet vsi v Parizu in potem se bodo lahko sporazumeli. Grupe, če razdelitve niso zastarele, bodo zginit, ali bolje, stene, ki so postale tako tenke, da nič več ne ločijo, se bodo podrle in večina bode stopila k plenarnemu zborovanju. Na dalje govori ta list, da bode to plenarno zborovanje zahtevalo ministerstvo s kontraktom na štiri, osem, dvanajst let. Kdo pa bode minister, o tem bode imel odločiti predsednik republiki, on bode moral sestaviti ministerstvo po volji narodovej. Kaka pa je narodova volja, pokazalo se je jasno pri volitvah. Jasno je torej, da še misli na ministerstvo Gambetta, saj on ne odbija od sede ponudbe, naj bi sprejel vladarstvo.

Preko **Aleksandrije** se poroča, da je v Sudanu dvesto fanatikov pod vodstvom Šejk Mohameda, ki se imenuje „obljubljenega proroka“, napala egiptovske čete in v boji, ki se je vnel, palo je dvesto egiptovskih vojakov. Šejk Mohamed je potem s svojimi trumami dalje prodiral; zdaj se jim je poslala večja vojna moč nasproti.

Razmere v **Tuneziji** so blizu vedno jednake. Vsa situacija je nekako napeta, vse je nekako tiho, mirno, kakor narava, kadar pričakuje hude nevihte, ki morda res ne bode dolgo izostala. Vsakako pa se more trdit, da se tunezijsko vprašanje ne bode rešilo še tako kmalu.

V **Nemčiji** postaje proti židom agitacija vedno huja in občna. Pred tremi dnevi je tudi evangelska konferenca razpravljala razmero mej krščansko cerkvijo in židi in izrekla se je odločno proti židom.

Domače stvari.

— (Kmetška posojilnica ljubljanska.) Iz Šiške se nam poroča, da je v četrtek bilo pri županu g. Janezu Knezu posvetovanje začasnega odbora, katerega so, kakor smo naznanili, župani ljubljanske okolice izvolili, da izdela načrt in pravila za kmetško posojilnico. K shodu je na vabilo odborovo prišel tudi g. deželni odbornik dr. Vošnjak, ki je razložil osnovo in delovanje jedrnatih deznarnih zavodov na Štajerskem in razložek mej hranilnicami, na katere vlada v svojem načrtu misli, in mej posojilnimi zadrugami. Odbor je potem sklenil ustanoviti kmetško hranilno in posojilno zadrugo za ljubljansko okolico in določil pravila. Poroštvo bode sicer omejeno, a ker je upati, da se precej odda sto zadružnih deležev po 100 gld., bode zadruga imela za prvi začetek dovolj fonda (10.000 gld.), pa tudi dober kredit z ozirom na veljavne in obče spoštovane može, ki ustanavljajo zadrugo in jej bodo stali na čelu. Posojila se bodo dajala kmetovalcem, če tudi nijso udje zadruge, na osebni kredit in le, kadar bo dovolj fonda, tudi na hipoteke. Visokost obrestij ima določiti ravnateljstvo, a mnenje je bilo, da se za hranilnične vloge plačuje 5%, zahteva pa od dolžnikov 7%. Odbor je sklenil, v nedeljo 18. septembra sklicati župane in druge veljavne može, da potrdijo pravila ter volijo ravnateljstvo in nadzorništvo. Končno je g. župan M. Bavdek iz Udmata v imenu začasnega odbora izrekel g. dr. Vošnjaku srčno zahvalo za njegov trud in ga prosil, naj tudi znanprej podpira odbor s svojim izkušenim svetom, da se ustanovi toli potrebni in koristni denarni zavod za kmetovalce ljubljanskega okraja.

— („Glasbena Matica“) bode te dni na svitlo dala transkripcijo narodne pesni „Luna sije“, za glasovir prirejene po Danilu Faiglju in posvečene blagorodnej gospici Mariji Winklerjevej, hčerki našega prečastitega gospoda deželnega predsednika. Odbor „Glasbene Matice“ je včeraj imel čast izročiti to najnovejšo slovensko glasbeno skladbo v lepem kamenotisku in z ličnim naslovom. Glasbeno novost vsem prijateljem muzike toplo priporočamo.

— (Izpred porotnega sodišča.) Jakob Korbar, godec iz Mengša, se je bil v gostilni pri Funtku v Mengšu s svojim tovarišem, tudi godcem, skregal, potem pa odšel domov, ker je imel službo ponočnega čuvaja opravljati. Prej se je bajé proti tovarišu zagrozil: „Le počakaj, da muziko shranim, potlej boš uže videl!“ A priče so pri končnej obravnavi preklicavale, da so slišale te besede. Porotniki (načelnik g. grof Lanthieri) so z 8 proti 4 glasom zanikali na hudodelstvo uboja stavljeno vprašanje in sodišče je Jakoba Korbarja proglasilo nekrivim.

— (Zlobnost.) Zadnji torek ponoči je neki malopridnež hišnemu posestniku Josipu Novaku v Krakovem uničil pet shramb (poltarjev) rakov, ki so bili najmenj 200 gld. vredni. Uže prej jedenkrat je Novaku pod zlo šla polna shramba s samimi lepimi raki, ki so bili namenjeni na Dunaj, po čemer je imel najmenj 75 gld. škode. Vražji hudodelnik je shrambe z raki najbrže zalil ali z gnojnico ali pa s kuhanim tobakom, ker oboje umori rake.

— (Na kranjskem gimnaziji) bosta v prihodnjem letu samo prva dva razreda. Šolsko leto se bode začelo 16. septembra, vpisavalo pa se bode 14. in 15. septembra.

— (Premije za učitelje.) Štiri premije po 42 gld., katere je ustanovil pokojni profesor Fran Metelko za tiste ljudske učitelje, ki se posebno odlikujejo v spolnjevanji stanovskih dolžnostij, skrbno goje slovenščino v ljudskih šolah in pospešujejo sadjerejo, se bodo zdaj oddale za leto 1881. Prošnje naj se vložé vsaj do 4. oktobra t.l. pri kranjskem deželnem šolskem svetu.

— (Živinske bolezni) so v Kranjske nekoliko ponehale, le konji so še garjavi v naslednjih štirih občinah: v Petelinjah postojinskega, v Velikem Podlogu krškega, v Dolenjej Težkej vodi in v Mirnej peči novomeškega okraja.

Razne vesti.

* (Slovanski dijaki) iz Morave, Slovakije in Česke imeli bodo 5. septembra shod v Brnu, kjer se bode sklenilo, naj obileje obiskujejo praško vseučilišče slovanski dijaki.

* (Reško pristanišče) se bode povečalo, ker je osobito v zadnjem času promet postal tako živahen, da je pristanišče premajhen.

* (Razstava ovočja alisadja) bode v Pešti v dan 1., 2. in 3. oktobra. Sprejema se na razstavo le ogrsko frišno sadje, od drugod le orodje in sadjerejski pripomočki.

* (Dva ruska oficirja) generalnega štaba so baje zaprli, kakor poročajo listi, v Premyslu v Galiciji. Ogledovala sta dva dni uže trdnjavo. Pri preiskavi so našli pri vjetih veliko svoto rubljev in natanke zemljevide Galicije; pokazalo se je tudi, da sta imenovana dva oficirja nekaj dnij prej tudi v Krakovem in Tarnovu pazno ogledovala železnični teren in trdnjave.

* (Beračev dedič.) Bogat Berolinec videl je vsak dan na svojem sprohodu berača in mu tudi dal vselej malo miloščino. Pozneje se je ta miloščina povišala na 25 vinarjev, in berač je dobival tudi opoludne jed pri tem bogatinu. Najedenkrat pred nekaj tedni nij bilo več berača na navadnem kraju, tudi po jed nij prišel k bogatinu. Pred kratkim pa je dobil bogatin od sodnije poročilo, da je berač umrl in svojega mnogoletnega dobrotnika imenoval jedinim dedičem in mu zapustil vse svoje premoženje, ki znaša 31.000 mark.

Dunajska borza 27. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	76 gld. 80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	77 „ 60	„
Zlata renta . . .	93 „ 35	„
1860 drž. posojilo . . .	131 „ 25	„
Akcije narodne banke . . .	831 „ —	„
Kreditue akcije . . .	351 „ 50	„
London . . .	117 „ 75	„
Srebro . . .	— „ —	„
Napol. . .	9 „ 36 1/2	„
C. kr. cekini . . .	5 „ 55	„
Državne ma. ke . . .	57 „ 50	„

Tržne cene

v Ljubljani 27. avgusta t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 5 gld. 85 kr.; — ječmen 4 gld. 23 kr.; — oves 2 gld. 76 kr.; — ajda 5 gld. 52 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — korusa 5 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 74 kr.; špeh povojen — gld. 76 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 60 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr.; — slame 1 gld. 51 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 5 gld. 80 kr.; — mehka 4 gld. 20 kr.

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik **dr. Killisch** v **Draždanah** (Dresden, Sachsen). Za velike uspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu. (430—5)

Podpisana sprejem

učence v stanovanje in hrano,

kateri se ob jednom lahko poučujejo laškega jezika ter igranja na klaviru.

Ana Jugovic
v Kranji.

(478—3)

Tucl.

26. avgusta:

Pri **Stonu**: Taussig, Vodnitscher z Dunaja.
 — Paulizza iz Tione.
 Pri **Mallé**: Weiss iz Trsta. — Witz iz Prage.
 — Hentschl, Oberländer, Jonke z Dunaja. — Götzke iz Braunschweiga.
 Pri **bavarskem dvoru**: Simert iz Ljubljane
 — Köpel iz Trsta.

„Unija krojačev“

uljudno naznanja vsem p. n. naročevalcem, da je
 z dozdanim krojačem (481—1)

g. P. Casermannom

poselsko zvezo prenehala in ob enem skrbela,
 da je dobila večšega in rutiniranega namestnika.

2000 gld.

lahko na leto zaslužijo **gostilničarji in kupčevalci**.
 Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštne
 podvzetji: **F. Schlosser, Trst.** (419—31)

Hiša v Ljubljani

se **prodá** ali **zamenja** za kako **kmetijo**. Po-
 nudbe ali vprašanja naj se pošiljajo opravištvu „Slo-
 venskega Naroda“ (480—1)

Na prodaj.

Málin na 4 tečaje, **stope** in **žaga** pri stano-
 novitno tekočej Voglajni, močnej vodi, vse dobro
 utrjeno poslopje, **dve hiši**, **blevi** za raznovrstno
 živino, **kovačnica** in **kozolec** poleg več oral
 dobrega zemljišča na lepejši, tri četrt ure od
 mesta **Celje** v **Teherjah**, čisto blizu velike ceste,
 železnice in Štorske žel. fabrike. — Natančneje se zvé
 pri **Mariji Rebov**, lastnici velikega posestva v **Te-
 herjah**, **Bukovi žlakti št. 10.** (482—1)

Bergmanovo

mjilo zoper pege,

s katerim se pege **popolnem** odpravijo; 1 kos
 45 kr. Prodaja **Jos. Svoboda**, lekarnar v Ljubljani,
 na Prešernovem trgu. (166—23)

Št. 4317.

(484—1)

Sekundarska služba

v deželnej bolnici v Ljubljani z letno plačo
 400 gld. in s posebno začasno nagrado 150 gld.
 za opravljanje sekundarske službe v bolnični
 podružnici, potem s prostim stanovanjem, sve-
 čavo in kurjavo, je izpraznena ter se bode na
 dobo 2. let oddala, ki se utegne po dvehletnem
 dobrem službovanji potem še za 2 leti podaljšati.
 — Prošnje za to službo naj se vložé do
dné 24. septembra 1881

pri vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljub-
 ljani. —

Prošnjiki imajo dokazati, da so doktorji
 zdravništva ali da so vsaj uže dovršili zdrav-
 niške visoke šole in povedati, če so uže kje
 službovali. — Na prošnike, kateri so razen
 nemščine zmožni tudi slovenskega ali katerega
 drugega slovanskega jezika, se bode posebno
 oziralo.

Od deželnega odbora kranjskega,
 v Ljubljani, 25. avgusta 1881.

Oznani.

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da
 začne s 1. septembrom t. l. s svojim parnim
 málinom od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer
 vsak dan žito vsakeršne baže in za vsacega
 posebej mleti. Ker ta málina do 60 kvintalov
 na dan v tem času zmleje in ker se je pod-
 pisani z vestnimi in v poslu zvedenimi služab-
 niki preskrbel; garantuje torej za točnost, snaž-
 nost in dobroto melje. Mlel bode ta málina po
 najnižji ceni.

Komen, dné 25. avgusta 1881.

Dominik Gaspari.

Praktikant

pošten, dobro izšolan, zmožen slovenskega in nem-
 škega jezika sprejme se takoj v
prodajalnico manufakturnega blaga
 na drobno in debelo
 v Ljubljani na velikem trgu. — Kje, izve se
 v administraciji „Slov. Naroda“ (476—3)

Odprtje prodajalnice.

Podpisani ponižno javlja, da je kot predstojnik in vrezovalec
 iz unije krojačev izstopil in z današnjim dnem pod firmo

F. Casermann & C.

v gledališčne ulici št. 6, v Pavšinoj hiši,

odprl lastno prodajalnico.

P. n. stranke proseč, da bi mu v prejšnjem stanu izkazovano
 zaupanje tudi še nadalje ohranile, ob enem izreka, da si bode pri-
 zadeval p. n. naročevalcem v vsakem oziru še boljše ustrezati, kot mu
 je bilo do zdaj možno.

Blagovoljna naročila sprejemajoč, se podpisuje z vso spoštlji-
 vostjo

F. Casermann & C.,

(485—1)

krojač, gledališka ulica št. 6, v Ljubljani.

Za lovsko saisono.**Štefana Kaiserja udova**

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 6,

priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst

orožja in lovskih priprav

iz najbolj renomiranih tovarn in tudi lastne izdelke, kakor

Lefauchaux-, Lancaster-, perkusijske-, salonske in puške
 na kapice, risanice, pištole, tercerole, patrone in drobe
 po najnižji ceni.

Ob enem javljam čestitim naročnikom, da je dozdani delavec
 iz službe pri meni izstopil in da sem dobila novega vrlega, strokovnja-
 škega delavca, ki izvršuje nova dela, kakor tudi **poprave**.

Svojim čestitim naročnikom se udano zahvalujem za dozdane
 zaupanje ter prosim za njih daljna naročila priporočujoč se

Štefana Kaiserja udova,

(462—3)

Šelenburgove ulice št. 6.

Fraňa Legata lončarna

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 4.

Podpisani priporoča iz njegove uže 27 let obstoječe lončarne
 veliko zalogo elegantnih, navadnih, kakor tudi

štedilnih peči,

katero se kurijo prav ceno in lahko. Dobé se v raznovrstnih glazurah
 po najnižji ceni.

Stalnost glazure se garantuje.

Postavljanje peči se prav ceno oskrbi. — Ilustrovani cenilniki
 se pošljejo, ako se želi, franko.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

Fran Legat,

lončarski mojster.

(474—2)

„KONKORDIJA“

vzajemno zavarovalno društvo,
 zavaruje po najnižjih tarifah

poslopja, premakljivo blago, živinsko klajo

itd. itd.,

za dobo od 3 mesecev naprej. — V preteklem letu je „KON-
 KORDIJA“ v oddelku za ogenj prejela **468.396,77 gld.**
 premije, a za pogorišča izplačala **341.177,38 gld.** — v svojem
 13 letnem obstanku je izplačala za pogorišča **3.408.304,43 gld.** —
 Premoženja ima „KONKORDIJA“ več, nego je po mate-
 matičnem preračunjenju potrebno. — Škode izplačuje točno in vestno.
 Oglasila k pristopu sprejema in pojasnila daje podpisani **glavni
 zastop v Ljubljani**, kakor tudi **okrajna zastopstva** po deželi.

V Ljubljani, dné 10. avgusta 1881.

Glavni zastop „KONKORDIJE“:

(463—3)

Ignacij Valentinčič.**Lekarna „pri samorogu“**

Jul. pl. Trnkóczy-jeva

na mestnem trgu v Ljubljani.

priporoča p. n. občinstvu sledeče, zmirom sveže (frišne)
 vsled dolgoletnega izkustva kot **izvrstno uplivne**
 priznane specialitete, izkušena domača in **homeopatiška**
zdravila: (71—21)

Planinski želišni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine;
 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljše vrste

bramora, plučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 skl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljše za ohranjanje zob

ter zobnega mesa in takoj od-
 pravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi

gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri
 zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem
 želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj
 s 6. škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj.